

stærke Bevægelse deroppe, denne Undergrund af Harme og Bitterhed mod Drukkenskaben, til Dels den Omstændighed, at deroppe bevirker Drikeriet som oftest, at Folk blive helt vilde, de bruge Kniven, og desuden, at det er et meget fattigt Folk, saa at Spiritusen der anretter endnu større Ulykker end herhjemme. Men det er alligevel et Tidens Tegn, at det finske Arbejderparti som een Mand i Parlamentet — der er 86 Mænd og Kvinder, Kvinderne have der ogsaa Valgret — har stemt for et Lovforslag, der forbyder Fabrikation af Spiritus og Handel med samme. Naar dette Lovforslag ikke har faaet Lovkraft, skyldes det den russiske Regering, der er interesseret i Brændevinstrafikkens Opretholdelse. Da jeg for nylig var i Finland, i Wiborg og de Sogne, som der er Tale om, at Rusland vil inkorporere, erfarede jeg, at en af Grundene til, at de bekæmpede denne Russificering, var, at man frygtede for, at efter at man i disse Sogne havde omtrent raseret Brændevinsboderne, vilde de, naar Rusland fik Magten, igen blive Arnesteder for Spiritustrafikken.

Vi se overalt, at jo mere reaktionært et Land styres, jo sløvere og ligegyldigere et Folk er, og jo mindre politisk Sans det har, des mindre Kamp er der ogsaa for at føre Folket frem til at blive afholdende. Regeringen, ikke alene den, vi have nu, men ogsaa de Regeringer, der komme efter den, vil, naar der bliver gennemført en højere Brændevinsbeskatning, være mindre interesseret i at føre en effektiv Kamp mod Spiritustrafikken, end den er nu. Men ikke alene hos denne og de følgende Regeringer, men ogsaa ude omkring i mange Dele af Befolkningen vil den Opfattelse gøre sig gældende, at da man nu har en Indtægt af 2, 3, 4 eller maaske flere Millioner af denne Spiritusskat, vil det være lidet patriotisk, lidet nationalt og lidet formaalstjenligt at indskrænke Forbruget, og jeg er overbevist om, at man fra konservativ Side baade nu og i Fremtiden vil møde afgjort Modstand mod enhver Lovgivningsforanstaltning, der tager Sigte paa at komme Drikfældigheden til Livs i vort Samfund. Derfor er det for mig egentlig ikke andet end Talemaader, naar man fra konservativ Side ude omkring i Landet og her i Salen taler moralske Ord i Forbindelse med Brændevinsskatten. Brændevinsskatten er i Virkeligheden i Lighed med de fleste andre, her foreslaaede Skatter ikke andet end et Forsøg paa at narre Befolkningen og unddrage de velhavende

fra at betale de Skatter, som de skulde betale i Forhold til deres Skatteevne. Og, som jeg ytrede før, den Drikfældighed, der raader i mange Kredse, ikke mindst blandt de fattige, har sin Rod i gamle Tidens Trældom, og hvis man f. Eks. vil gøre sig den Ulejlighed at sonde Terrainet i denne By, vil man erfare, at jo mere økonomisk velsitueret Arbejderne ere, jo bedre de bo f. Eks., og jo mere oplyste de ere, des mere Ædruelighed vil der ogsaa raade hos dem. Man kan finde Undtagelser, det findes der alle Vegne. Men man vil se, at Brændevin er en udmærket Gradmaal. Jo fattigere Arbejderne bo og jo mere utryg deres Tilværelse er, des mere Drikfældighed er der, og man skal være meget varsom med at rette en skarp Anklage mod Enkeltmand, der drikker umaadeholdent. Vi bør sætte os i hans Sted, sætte os ind i de Forhold, han er vokset op i, den utrygge Tilstand, hvori han lever. Jeg har gjort den Iagttagelse fra de Bekendtskabskredse, jeg har haft omkring i de smaa Hjem ikke mindst i denne By, at de, der oftest falde som Offer for Drukkenskaben, ere Personer, som ikke ere fuldt udrustede til at tage Kampen op for Tilværelsen, som skubbes ud i Arbejdsløshed, naar der ikke er tilstrækkeligt Arbejde. De Kvarterer, hvortil de under saadanne Omstændigheder maa ty for at bo, de fattigste Kvarterer, ere i Regelen Arnesteder for alle mulige Laster. Det vilde være en fortjenstfuld Opgave for Samfundet, mener jeg, at tage Spørgsmaalet op om en Rasering af alle de elendige Kvarterer, der findes i denne By, for øvrigt ogsaa i mange af vore Provinsbyer, af de usle Lejehuse og Husmandshytter ude i Landet, og lovgive om dette Spørgsmaal, selv om det skulde koste mange Penge. Deraf vilde flyde megen Ædruelighed, og der vilde i de nye Hjem, der grundedes i hygiejnisk vel indrettede Kvarterer af vor By og i velbeboelige Huse paa Landet vokse en stærk og kraftig Ungdom op. Jeg ser i Løsningen af Boligspørgsmaalet et meget vigtigt Middel ikke alene til Afgørelse af Ædruelighedssagen, men ogsaa til Fremme af jævn, god Livsførelse under alle Forhold.

I den Debat, der i 1894 blev ført her om Brændevinsskatten, deltog blandt andet ogsaa det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen), som meget klart tog Afstand fra Brændevinsskatten og blandt andet sagde noget lignende, som jeg har sagt i Dag, at vi risikere, at Staten bliver interesseret i at opretholde Spiritustraf-